

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 4-2014

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget.

Våren är här??

Eftersom så många av mina läsare finns spridda över jordklotet vill jag rapportera hemifrån Bjäre, att här är våren på väg. Redan! Vårtecknen har stått som spön i backen de senaste dagarna. Lärkan, koltrasten, sångsvanen osv. Jag ser harsyrans späda blad sticka upp genom det kompakta täcket av fjolårslöv. Jag överväldigas av det naturens under, som gör att harsyrans spindeltunna och veka stjälk kan pressa sig igenom detta tjocka och våt-tunga lövtäcke. Samma förundran som jag under årens lopp kunnat känna varje gång, när jag sett maskrosens stjälk sticka upp genom asfalten.

Redan 18 februari kom de första bjärepotatisen i jorden. Är det rekordtidigt? Jag vet inte, men. Blir det inte bakslag i vädret kan set serveras nypotatis från Bjäre i april!!

Klimat-underligheter

har det varit många på olika håll i världen. Undrar om mina läsare i England blivit våta om fötterna av de extrema regnen och översvämningarna. Och hur har ni det, som bor i Australien?? Ert väder har jag inte haft koll på via media. Förmodar att sommarhettan har dämpats. Ni går ju mot höst nu. Dålig koll har jag även på ert väder, ni som bor i New York, Texas, Kalifornien, Hong Kong, Peking m.fl. platser ute i världen. Lite bättre koll har jag - naturligt nog - hållit på vädret hos er i Ukraina. Förklaring nedan.

Ukraina - vad kommer att ske?

På tal om Ukraina: det är med sorg i sinnet som jag i under en tid tagit del av händelserna i huvudstaden Kiev. Det hela tycks illustrera det som jag fått lära mig under ett år av intensiva Ukraina-studier, och som jag också fick en föreställning om, när jag vistades i landet under en vecka förra året, nämligen uppdelningen av landet i en västorienterad och en östorienterad del.

Orsaken till mitt Ukraina-intresse antydde jag redan i förra Nyhetsbrevet: Om en liten by ute på stäppen i Ukraina skall jag inom kort - 9 mars - "avlägga prov": Föreläsning och bildvisning om Gammalsvenskby. En "otrolig" historia har denna by och dess invånare genomgått under sin 250-åriga tillvaro. Plats för föreläsningen: Hovs Församlingshem.

Bokrea

Idag, 25 februari, inleds årets bokbegivenhet i Sverige: bokrean. Rusning till landets bokhandlare. Mina böcker är inte med på bokrean där. Däremot ställer jag härmed till med en alldeles egen - och mycket privat - bokrea. Annonseras endast genom detta Nyhetsbrev. Rean gäller dock endast under en kort tid: t.o.m 9 mars. Därefter gäller ordinarie priser på de böcker som då ev. återstår.

Här är böckerna det gäller

Boktitel	Ordinarie pris	Reapris
Så blev Båstad tennis	225	100
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	150
Vår Bjärehistoria i bild	350	150
Bjärebör berättar.	290	150

Eftersom mina böcker inte deltar i bokhandlarnas rea, gäller mina reapriser endast vid direkt beställning hos mig. Beställda böcker kan avhämtas här. Om du så önskar, skickar vi förstås. Porto tillkommer då. Beställ med ett mail till kalle@bjarenet.com. Jag reserverar böckerna i den tidsordning beställningarna kommer.

Den ständiga frågan

jag får är, om jag kommer att utge någon ny bok i år. Jag har sedan länge haft som princip att aldrig ge besked i förväg om kommande bokutgivning. Anledningen är enkel: man vet inte i förväg om en planerad bok blir verklighet. Det kan komma käppar i hjulet in i det sista.

Så mycket kan jag säga, att min dator är sprickfärdig av allt material som samlats och lagrats i väntan på att komma till användning. Jag borde förstås därför lätta på trycket i datorn och släppa ut en del av detta lager av bjäre-historia.

En av förutsättningarna för att materialet skall omvandlas till en bok är, att jag kan lösa den ekonomiska frågan. Med ett så begränsat geografiskt område som mina böcker vänder sig till, är det svårt att få täckning för produktionskostnaderna.

Med det sagt kan jag ge ett visst svar på frågan:

Kan finansieringsfrågan frågan lösas, blir det en bok senare i år. Manus är klart.

Minns du dramatiken under 1940-talet?

I så fall minns du, att det inträffade ett antal dramatiska händelser här i Bjäre. Vi fick påminnelser om det krig som rasade alldeles i vår närhet.

Exempel: Två allierade bombplan på nattliga uppdrag i Tyskland, störtade här.
Ett i Dala och ett i Dearp.

40 år senare skrev jag för årsboken Bjärebygden en artikel om var och en av händelserna. Hade fått hjälp av personer som forskat åtskilligt i ämnet i såväl svenska som i brittiska arkiv.

Under årens lopp har det varit åtskilliga som hört av sig och vill ta del av hela eller delar av materialet. Jag har blivit överraskad av det stora intresset för ämnet.

Nu senast är det en ideell organisation - Uniform Collection - som arbetar med att samla in föremål och kunskap om de många flygplan, som störtade eller nödlandade i Sverige under kriget. Med tiden skall det bli ett museum med allt detta. Plats: I närheten av Falkenberg.

Jag återkommer när jag får mer info om detta projekt.

Språket

är mänsklighetens främsta uppfinning. Hur du tänkt på vad vi kan åstadkomma med dessa fåtaliga bokstäver, som vårt - och våra närbesläktade - språk innehåller?! All den kunskap vi kunnat skaffa oss tack vare språket. Muntligt och skriftligt. Alla de skönhetsupplevelser vi kunnat ta del av från alla världens främsta berättare.

Språket är kulturens universalverktyg. Med språkets hjälp kan vi ta del av all kunskap - inte bara från vår tid. Vi kan ta del av vad människor skrivit - alltifrån runorna på resta stenblock..!! Språket ger oss tillgång till allt vad människor i tusentals år uttryckt och därmed delat med sig. Kunskap. Kulturupplevelser.

Att detta genialt utformade universalverktyg måste vårdas borde vara en självklarhet. Lika självklart borde det vara, att nya generationer får tillgång till detta verktyg. Därför blir jag beklämd, när jag hör alla dessa rapporter från undervisningens värld om elever som saknar läsförståelse. T.o.m på våra högskolor klagar man. Studenterna kan inte tillgodogöra sig kurslitteraturen. Studenterna kan inte heller formulera sig i de skriftliga proven. De blir därför underkända.

Vad göra? Jag är förstås inte rätt person att ge svar. Mer lärda män och kvinnor än jag funderar och debatterar.

Medan debatten fortsätter, lever vi kvar i snuttifieringens tidevarv, där språkanvändningen alltför ofta styrs av vad tekniken leder oss till. Språket som genialt universalverktyg har hos många fått en låg status. Man strävar

inte efter att vårda detta verktyg. Tar vuxenvärlden sitt ansvar gentemot kommande generationer?

Vad tycker du? Skriv gärna om dina tankar.

Bevingade ord

Jag stannar kvar i ämnet vårt språk. I tidigare brev har jag antytt att jag intresserat mig för "Ord som fått vingar". Redan själva uttrycket "bevingade ord" har sin egen historia. Rötterna hittar vi hos Homeros. I Illiaden och Odysseen talas om "flygande ord".

Vi rör oss ju nästan dagligen med dessa "ord som fått vingar":

Ett exempel: "En svala gör ingen sommar" har också sina rötter långt tillbaka i tiden. Upphovsmannen är Aristoteles och fabeln om den slösaktige ynglingen, som sålt allt han ägde utom sin kappa. När han fick se den första svalan sålde han även kappan. Men vintern kom tillbaka, och den frysande ynglingen såg hur svalan frös ihjäl.

Min samling av ord som fått vingar växer stadigt - tack vare läsarna av mina Nyhetsbrev.

En av avdelningarna i samlingen kan vi kalla gamla talesätt. Till den samlingen har Birgitta Reinholdsson bidragit med ett par exempel från sin barndomstid i Luggude härad:

- Stau som Håns mä reped om halsen. (Uttrycker ungefär en situation av hjälplöshet i någon form.)
- Stau där med sin tvättade hals. (Ett uttryck som förmodligen finns på många håll i Sverige. Betyder ungefär: Bli snopen)

Tack, Birgitta, och tack alla andra som skickat in bidrag till min ord-bank. Det finns plats för ännu fler i boxen.

En redovisning i någon form kommer framöver.

Karpa Bånk

Vi fortsätter på ämnet språk. V. Karups by har drabbats av nedläggningar. Banken försvann. Livsmedelsbutiken försvann.

Banklokalen har dock fått stå kvar. Nu har den fått nya invånare. Det är Bertil Hervén med sitt företag, Electroplan, som flyttat in och dessutom berett plats i huset för ytterligare företag.

Varför har jag satt in den här notisen i avdelningen "Vårt språk"?

Anledning: Bertil har - enligt uppgift i tidningen - döpt huset till "Karpa Bånk".

Ortsborna behöver ingen ordförklaring, men måhända ni som bor ute i världen. Därför: Karpa är en lokal form för Karups. Vi hittar uttrycket i Karpa Gada (utmark). "Bånk" betyder helt enkelt bank. Därmed har vi klarat av denna lilla lektion i gammalt bjäremål: Karups Bank.

Att missbruka sitt språk.

Språket - denna enastående uppfinning - kan också missbrukas. Som exempelvis den som formulerat följande:

På grund av insufficiens i feed-backen från efterfrågesystemets inputinformation blev materialsystemets prestationsnivå underdimensionerad i relation till realistiska förväntningsvärden.

Den där rappakaljan kunde ha uttryckts så här:

Hade vi sett till att vi inte haft slut i lagren, skulle vi kunnat sälja tusan så mycket mer.

Året var 2000

Förra Nyhetsbrevets årtalsfråga gällde vilket år * Båstads torg försågs med en staty, som vållade en häftig Springdebatt. * På Skansen och Tennisstadion i Båstad påbörjades omfattande om- och tillbyggnader. * Besked kom att Stora Hult skall fortsätta att tillhöra Båstads kommun.

Det här var en riktigt svår uppgift. Så svår att endast ett rätt svar inkom. Det kom från en flitig svarare. Gissa vem!. Rätt svar: Birgitta Thronée.

Mer ur vår lokala historia

hittar du på vår hemsida www.bjareforlaget.com. Här serveras bjärehistoria i små portioner. Kalla det gärna pusselbitar. Om du fogar samman dem få du en helhetsbild. Här finner du även tidigare Nyhetsbrev, bilder till vilka vi efterlyser information mm. Under rubriken Blogg hittar du bjärehistoria i särskilt små bitar

Tipsa gärna vänner och bekanta om hemsidan.

Avslutar som vanligt

Om du i fortsättningen INTE vill ha mina Nyhetsbrev kan du meddela mig i ett mejl.

Kalle Eriksson, Bjäreförlaget, Hallavaravägen 102, 269 91 Båstad.

Tel. 0431-365332